

PROVINCIE ZEELAND

YERSEKE EN KAPELSE MOER

Het cultuurhistorische Yerseke en Kapelse Moer heeft op dit moment nog bijzondere natuurwaarden. Het grootste natuurgebied van het Zeeuwse Landschap speelt een belangrijke rol bij het ecologische netwerk van Nederland.

De historische landschapsstructuur is in de Yerseke en Kapelse Moer nog grotendeels bewaard gebleven. Zo zijn er nog zichtbare restanten van de oude kreekgruggen en de dijken die rond 1200 zijn aangelegd door de monniken, maar ook de getijderekree die uit het veen is gesleten in de 3e eeuw na Christus is nog steeds zichtbaar. Er is zelfs een volledige vliedberg met waterput en een schaapskooi uit de Karolingische tijd, 8ste-9e eeuw. Maar het duidelijkst is de mensenhand te zien in de lage natte delen. Want daar is turf (veen) gestoken om zout te winnen, middeleeuwse moermering. Door deze unieke eigenschappen werd dit gebied al snel beschermd en bleef als oudland gespaard.

In het gebied komt veel zoutminnende vegetatie voor. Naast zeekraal, schorren en zilte graslanden zijn zelfs het zeldzame draadklaver en de fijne goudscherm te vinden. Daarnaast komen bijzondere plantensoorten voor als kamgras, veldgerst, behaarde boterbloem en aardbeiklaver. Verder is de Yerseke en Kapelse Moer een belangrijk beschermd gebied voor vogels. Zo is de Moer een van de laatste plekken in Nederland waar de ernstig bedreigde kempiaan nog te zien is, terwijl deze in Vlaanderen al is verdwenen.

Het Yerseke en Kapelse Moer is een uniek natuurgebied in Zeeland, met een omvang van rond de 480 hectare waarvan nog circa 80 hectare aangekocht moet worden. Met het voorgestelde plan van staatssecretaris Bleker staat niet alleen het voltooiën van dit gebied onder zware druk maar daarmee komt ook het beheer om deze natuurwaarden vast te houden in gevaar. Het niet volledig afmaken en uitbreiden van dit natuur gebied werkt daarnaast ook nog eens contra-productief: Bij een grootschalig voltooid natuurgebied van minstens 500 hectare kan het menselijk ingrijpen en daarmee de kosten voor beheer tot een minimum beperkt worden. 'De natuur regelt de natuur' als uitgangspunt. Daarvoor zijn dan wel grote aaneengesloten natuurgebieden noodzakelijk want alleen dan is een hoge mate van natuurlijke dynamiek (water, wind en begrazing) mogelijk en kunnen er grote aantallen soorten voorkomen. Instemmen met een afgeslankte versie van de EHS betekent dus niet alleen een ecologische ramp in de Moer, ook de beheerskosten kunnen op die manier een zeer onaangename kostenpost vormen.

BRAAKMAN-ZUID

De Braakmanpolder ligt in het midden van Zeeuws-Vlaanderen, op de 'scheidslijn' tussen oost en west. Op dit moment is zo'n 250 hectare ingericht als nieuw bos en nieuwe natuur (Braakmanpolder Noord, ten noorden van de N61). Landschappelijk gezien vormt het gebied een tegenpool voor de steeds verder uitbreidende industrie in de regio.

Met de inrichting van de Braakmanpolder Noord en de Westgeul is een gebied ontstaan van dichte boskernen, droge en vochtige graslanden, rietmoerassen en open water waar op korte afstand naast elkaar zouttolerante plantensoorten en planten van zoet duinmilieu voorkomen. Door verschillen in hoogteligging, bodemsoorten en vochtgehalte is in het gebied een grote variatie aan leefgebieden aanwezig, met een aanzienlijke soortenrijkdom. Ook kwetsbare planten- en diersoorten komen in dit gebied voor zoals de patrijs, veldspitsmuis, parnassia en verschillende soorten orchideeën.

De Braakmanpolder Noord is een groot succes, hét gebied waar mensen in het weekend naar toe gaan om uit te waaien. Recreatie is van groot belang als sociaal-economische factor ter bevordering van de leefbaarheid in de dorpen Biervliet, Hoek en Philippine, voor de stad Terneuzen en voor de bevolking van de hele Kanaalzone.

Doordat de uitbreiding en aanleg van het zuidelijke deel van de Braakmanpolder (70 hectare is nog niet aangekocht, nog eens 50 hectare is al wel aangekocht maar nog niet ingericht) op losse schroeven staat, mist dit unieke natuurgebied een verbinding met de Belgische grens. De bijzondere vegetatie, waarvoor de beschermingsverplichting geldt, is daardoor geïsoleerd en zeer kwetsbaar. De gevolgen van bijvoorbeeld een ziekte in een populatie kan betekenen dat de soort verdwijnt en het natuurgebied onherstelbare schade oploopt.

PROVINCIE ZEELAND

KOP VAN SCHOUWEN

De duinen op Schouwen zijn van internationale allure. Bijzondere duingraslanden, duinvalleien, rijke duindoornbegroeiing, stuivende duinruggen en zelfs vroongronden met graslanden waar veel dieren en planten leven. Daarnaast is er meer landinwaarts een flink oppervlak dennenbos. Deze afwisseling maakt het gebied heel aantrekkelijk voor planten en dieren en ook voor recreanten. In het natuurgebied komen bijzondere, beschermde planten- en diersoorten voor zoals de noordse woelmuis en de groenknolorchis. Het is ook een belangrijk leefgebied van de beschermde rugstreeppad, levendbarende hagedis en noordse witsnuitlibel, roodborsttapuit, havik en blauwe zeedistel. Gelukkig is het gebied dan ook beschermd door Natura 2000-afspraken, daarmee zou de instandhouding van de bedreigde planten en dieren verzekerd zijn.

Toch komt ook dit gebied in de gevarenzone, het gaat namelijk niet goed met de vochtige duinvalleien. Om te voorkomen dat zij op korte termijn verdwijnen en daarmee een volledige biotoop uitroeien is het van groot belang dat dit gebied wordt uitgebreid, ook al is daar geen geld voor in de plannen van Bleker. Daarnaast moet een enorme kwaliteitsslag worden gemaakt door ook de gebieden achter de Natura 2000 begrenzing te betrekken bij een veelzijdige biotoop. De percelen tussen de Hogezoom en de Lagezoom vormen nu nog een scheidingswand tussen (toekomstige) natuurgebieden waardoor geen migratie van planten en diersoorten mogelijk is.

ROBUUSTE VERBINDINGSZONE 'DE NATTE AS'

Dieren en planten zijn erbij gebaat dat natuurgebieden met elkaar verbonden worden. Ecologen hebben geconstateerd dat in kleinere afgesloten natuurgebieden vaak dieren- en plantensoorten uitsterven. Om instandhouding te bewerkstelligen, moeten de losse natuureilandjes met elkaar verbonden worden. Daarom is in Nederland het plan van de robuuste verbindingzones ontwikkeld.

Deze robuuste verbindingzone loopt in Zeeuws-Vlaanderen vanaf het Zwin naar het Verdrongen land van Saeftinghe (en verder via Volkerak-Zoommeer naar de Biesbosch richting Friesland) en bestaat in Zeeland uit een aaneenschakeling van kreken en natuurvriendelijke oevers. Het doel van de 'Natte As' was om samen met de EHS een structuur aan te leggen vanwaar planten- en diersoorten internationale voortplantings- en migratiekansen zouden krijgen. Toch werd vorig jaar in één klap een einde gemaakt aan 20 jaar succesvol beleid voor grote en aaneengesloten natuurgebieden.

Vanaf het begin is het bij de 'Natte As' niet alleen om natuur gegaan, maar ook om het belang van een duurzaam waterbeheer en kansen voor recreatie. Dat geldt in het bijzonder voor het deel dat dwars door het Groene Hart loopt, maar ook Zeeland loopt kansen mis. Het tegengaan van verzilting, het behoud van cultuurhistorie en het herstellen van natuurlijke oevers werd door overheden, natuurorganisaties en boeren van harte toegejuicht.

Toch zal de robuuste verbindingzone nooit het daglicht zien, als het aan het kabinet ligt. Met één pennenstreek werden immers alle robuuste verbindingzones geschrapt van de landkaart. Dat betekent dat dieren- en plantensoorten sneller zullen uitsterven. En dat terwijl Zeeland al bijna 70% van deze Zeeuwse 'Natte As' heeft gerealiseerd en Nederland internationale afspraken heeft getekend om het uitsterven een halt toe te roepen.

De gevolgen laten zich raden; de otter, die na jaren van afwezigheid opeens weer opdook in de natuur wordt voor een tweede maal met uitsterven bedreigd. Dit van oorsprong veel voorkomende Zeeuwse dier en graag geziene gast in Zeeuws-Vlaanderen tijdens de jaren '60 en '70 was de laatste decennia niet meer in Zeeland te vinden. Zoals het er nu naar uitziet zal de otter dan ook niet meer de weg naar Zeeland terugvinden.

Voor het specifiek Zeeuwse deel van de robuuste verbinding zal de voorgestelde schrapping voornamelijk betekenen dat we weer teruggaan naar een postzegelbeleid, kleine eilandjes zonder verbinding en daarmee het voortbestaan van planten, dieren en biotopen ernstig in gevaar brengen.

Een huis waar alleen het dak nog op gelegd moet worden bouw je af, dat breek je niet af!